

Rettferdig gjenåpning

Taler

Bjørnar Moxnes

Dato

19 juni 2021

Sted

Oslo

Omstendigheter

Politisk rally på Bjerkebanen

1

Noen måtte løpe nattevakt mellom koronapasienter til de ikke orka mer.

5

Hotellkonger, oljesjeiker og eiendomsbaroner fikk milliarder av skattekroner fordi staten syntes synd på dem.

Pandemien har virkelig forsterka Forskjells-Norge.

10

Da Norge stengte ned, sendte Petter Stordalen SMSer med Norges finansminister. Da han fikk høre om støtteordninga som var på vei, svarte han «Fantastiske nyheter!». Da ordninga var klar, var beskjeden fra Stordalen: «Ganske enkelt terningkast 6!».

15

På et halvår fikk Stordalens konsern 6 ganger mer i støtte fra staten enn det konsernet betalte i skatt på fem år!

Scandic-hotellene har andreplassen på støttelista. Samtidig fikk toppsjefen lønnsøkning og landa på nesten 11 millioner kroner.

20

«Vi blir oppfordra til å løpe fortere, være fleksible, får innkjøpsstopp, mister kollegaer, og likevel hoster de opp mange millioner til en person på toppen. Jeg blir provosert og trist», sier tillitsvalgt i Scandic, Anne Marie Andersen.

25

Når krisa rammer, får hotellbaronene hundrevis av millioner fra fellesskapet. Mens i gode tider gir de null og niks i lokale lønnsoppgjør til de hotellansatte.

Og det til tross for at det ikke er milliardærer som skaper arbeid, det er arbeidet

som skaper milliardærene.

30

Petter Stordalen takker selv sosialdemokratiet og staten, som gjør det lettere å drive hotell med profitt. Felles sikkerhetsnett, samferdsel og gratis utdanning gjør det lettere for arbeidsgiverne, lettere å bli rik. Og la meg legge til: Når krisa rammer, sikrer staten bedriftseierne med milliarder av kroner.

35

40

Redere, eiendomsmagnater og hotellbaroner har fått hivd statsstøtte etter seg, bare for å fortsette å snike seg unna skatt til fellesskapet. Ikke har de kutta husleia eller gitt lønn som fortjent til sine ansatte.

Mange milliardærer har blitt enda rikere gjennom krisa.

45

Samtidig veit vi at flere hundre tusen arbeidsfolk brått har blitt arbeidsledige, og gått ned i inntekt.

50

Mange andre har stått i front og jobba beinhardt. Lærere, sjukepleiere, helsefagarbeidere, barnehageansatte og andre. For det meste damer, hardtarbeidende, utsatt for stor smittefare. Og de er ennå ikke vaksinert. Mange må ta til takke med deltid, og har gått ned i lønn under krisa, fordi de ikke har kunnet jobbe på flere ulike arbeidsplasser. De har også fått mindre å rutte med.

55

Applaus er fint, men jeg skulle likt å sett Rema 1000 la deg betale matvarene med det.

Folk i kritiske samfunnsfunksjoner har ikke fått én krone mer å rutte med av arbeidsgiverne. Og når de prøver å kjempe for det - går til streik for å hevde sin rett - blir de møtt med tvungen lønnsnemnd som takk for innsatsen.

60

Og de største hyklerne var Frp. I mars sa Siv Jensen at lærere og helsepersonell bør være først i køen i årets lønnsoppgjør. Så tok Sylvi Listhaug over ledertrøya, og lovte høyere lønn for ansatte i helsesektoren. Men i Stortinget stemte de for tvungen lønnsnemnd, og mot Rødts forslag om å sikre lønnsloft i forhandlinger med partene - og ikke nok med det: Frp-nestleder Terje Søviknes sitter selv i hovedstyret i KS, som var motpart til alle som streiket for rettmessige krav i skole, barnehage og helsesektoren i norske kommuner. Alt de har å tilby, er

65

tomme løfter og luftpenger.

70 ***

Vi har vært gjennom en lang, utmattende og urettferdig nedstengning.
Nå trenger vi en rettferdig gjenåpning.

75 Regjeringa har lagt fram en gjenåpningsplan som handler om én ting: Å fase ut
smitteverntiltakene.

Mens vi veit at krisa har satt turbo på de økende forskjellene, og at ledigheten vil
bite seg fast. Likevel skal de borgerlige kutte krisetiltakene for arbeidsledige
80 allerede i høst.

Rødt jobber for en rettferdig gjenåpningsplan.

Vi må få hjula i gang og få forskjellene ned.

85

Det trengs en ny politikk, for alle som er hardest ramma av krisa.

Nylig fortalte TV2 om trebarnsmoren Charlotte. Etter et tøft år med uventa
utgifter går alt hun og mannen har til husleie, mat og regninger. De går på
90 arbeidsavklaringspenger, og har ikke råd til å ta med barna på ferie i sommer.

Ikke råd til hotell, gå på restaurant eller dra på Tusenfryd.

De fikk hjelp til å søke om sommerferietilbud for familier med lav inntekt. Men
95 ingen hadde ledig plass. Røde Kors må avvise mange familier som hadde trengt
tilbudet. Blå Kors, de må avvise 3 av 4.

Sånn kan vi ikke ha det her i landet. Løsninga for familien til Charlotte ble å
opprette en spleis. Men vi kan jo ikke ha et samfunn hvor du må samle inn
100 penger for at livet skal gå rundt når du er sjuk eller arbeidsledig, samtidig som
dagligvarekongene i Reitan og NorgesGruppen øker sine formuer med 62
milliarder i koronaåret 2020, noe selv Finansavisen kaller vanvittig.

Vi trenger et vendepunkt.

105

I Stavanger kommune, hvor Rødt er med på å styre, har de i flere omganger styrka sommerferietilbudet for barn og unge.

110 Og her i Oslo har Rødt forhandla fram tilskudd til sommerjobber i kommunen og opprustning av badeplasser, brygger, benker - sommerforbedringer av hele byen.

115 I Danmark har venstresida bevilga flere hundre millioner, sånn at frivillige organisasjoner gir flere familier med dårlig råd muligheten til å dra på Tivoli eller gå ut og spise.

Dette er også bra for å få i gang igjen de sektorene som er hardt ramma, sånn at flere kommer i jobb.

120

Men velferdsstaten er ikke der for dem som trenger den mest.

Klasseskiller ødelegger liv. Vi veit at de som har dårligere råd får dårligere helse. Både fordi de ikke kan gå til tannlegen når de trenger det. Og fordi de ikke kan
125 ta ferie.

Og er det noe koronakrisa har vist oss, er det at de arbeidsledige hadde for lite fra før av. På Stortinget har vi forbedra og forlenga ordningene for de arbeidsledige på dagpenger, og for de som mottar arbeidsavklaringspenger. Vi har sloss for
130 utføre og pensjonister med dårlig råd.

Men 1. oktober er det slutt, hvis det blir opp til Høyre, Frp og Arbeiderpartiet. Da trekker de ut kontakten på kriseordningene som har sikra folks livsgrunnlag.

135

Mange lurar på hva de har å rutte med til høsten, og vi har lagd en oversikt over det på dagpengekalkulator.no.

140 La oss si at du tjener en vanlig servitørlønn, på fulltid 358.000 kroner i året, blir arbeidsledig og går på dagpenger. Da vil du tape 87.000 kroner på et år, når kriseordningene forsvinner.

Dette viser hvorfor vi trenger et sterkt Rødt. Vi vil slåss for å forbedre disse ordningene, ikke bare én måned av gangen, men permanent.

Et sterkt sikkerhetsnett gjør oss alle sammen tryggere. Vi må bekjempe arbeidsledigheten, ikke de arbeidsledige.

150 ***

Regjeringa anerkjenner selv at krisa har rammet skjevt. Men aldri at de står for en politikk som forsterker forskjellene.

155 Erna Solberg har sagt at «Vi er ikke så opptatt av å bekjempe rikdom».

Men regjeringa er utrolig opptatt av å bekjempe skatt på rikdom.

160 De har kutta i formuesskatten en rekke ganger, og til og med kalt det for koronakrisetiltak.

De har kutta i skatten på selskapsoverskudd.

165 Regjeringa har fjerna skatten på arv. Så millioner og milliarder kan flyttes fra en generasjon til den neste, helt skattefritt, og skape dynastier hvor blodsband styrer fordelinga av samfunnets rikdom. Og ikke minst makt.

Det er derfor kampen mot Forskjells-Norge er vår viktigste kamp som samfunn:

170

Den økonomiske eliten får stadig mer, mens vanlige folks trygghet svekkes.

175 Etter åtte år med Erna Solberg er flere avhengige av økonomisk sosialhjelp. Flere barn vokser opp i familier med dårlig råd. Og med regjeringas skattekutt i ryggen har mengden milliardærer mer enn dobla seg, fra 161 til 362.

180 Vi liker å tenke på Norge som et sosialdemokratisk lykkeland med små forskjeller. Men ulikheten i Norge har ikke økt med 10 prosent siden årtusenskiftet, som vi lenge trodde. Kapitalistenes inntekter har vært skjult i statistikken, så ulikheten har økt med hele 35 prosent. Til et nivå vi ikke har sett siden 1800-tallet, før arbeiderbevegelsen.

Og du må ikke til Cayman Islands for å finne et skatteparadis. De aller rikeste i

185 Norge betaler også den aller laveste andelen av inntektene sine i skatt. Lærere og sykepleiere betaler 25 prosent. Den rikeste 0,1 prosenten betaler 11 prosent - under halvparten.

Det trengs et vendepunkt i kampen mot Forskjells-Norge.

190

Men også Arbeiderpartiet og Senterpartiet har et forklaringsproblem. De var nemlig med på å innføre aksjerabatten i formuesskatten. De vil ikke øke skatten på selskapsoverskudd igjen. De vil ikke skattlegge luksusarv.

195 Det er ikke bare under Erna Solberg at det har vært de aller rikeste sin tur. Slik har det vært i tredve år.

Alle snakker om å få ned forskjellene, men går i virkeligheten mot den politikken som trengs. Forskjellene har økt uansett hvem som har styrt.

200

Og det er en demokratisk skandale. Et stort flertall av velgerne mener jo at forskjellene er for store og at det er en hovedoppgave for de folkevalgte å få ned forskjellene. Men i stedet for at de folkevalgte har gjennomført folkets vilje, har stortingsflertallet gått de store kapitalistenes ærend.

205 Det er den triste sannheten.

Vi kan få et regjeringsskifte. Men fortsatt mye av den samme politikken som har økt forskjellene.

210 Det er fint å si at det er vanlige folk sin tur, men hvis vi mener noe med det, må vi gjøre noe med det.

Bare med et rekordvalg for Rødt kan vi sikre et vendepunkt.

215 ***

Rødt går til valg på en rekke saker som vi skal kjempe for både før og etter valget. Men noen hovedkrav vil bli ekstra viktige i valgkampen. Et nytt flertall må levere på dette, for å ha troverdighet på å få til et vendepunkt, og hvis Rødt skal stille seg bak en ny regjering:

220

- Det første er å få ned forskjellene, med å øke skatten på selskapsoverskudd

igjen.

225 Det er rett og slett uaktuelt at Arbeiderpartiet freder dette, slik de har prøvd på. For det vil bety at de som har tjent godt på krisa ikke tar sin del av regninga, men sender den til fellesskapet. Våre fremste ulikhetsforskere mener det trengs både skatt på arv og økt formues- og selskapsskatt for å snu den forskjellsutviklinga vi har sett i flere tiår nå. Jeg skal like å se Arbeiderpartiet finne noe annet som
230 bidrar like mye, til både å faktisk få ned forskjellene, og med inntekter til det som er vårt andre krav:

- Velferden må løftes, og Rødt prioriterer en tannhelsereform med mål om gratis tannhelse.

235 Tennene er en del av kroppen, og må behandles sånn i helsevesenet også. Et nytt flertall må fase inn tannhelse i den offentlig finansierte velferden. Vi trenger en velferdsstat med null hull.

- Og som det tredje krever vi profittfri velferd.

240 Det sier seg vel egentlig selv. Jo sterkere Rødt blir, jo lenger kan vi komme med å få velferdsprofitørene helt ut i løpet av fire år. Vi må lovfeste at barnevern blir forbeholdt ideelle og offentlige tilbud, og vi må tette alle smutthull der de henter ut penger av barnehager og skoler. Vi må sette ned foten for nyetablering av kommersiell virksomhet i den offentlig finansierte velferden - ingen nye
245 sugerør i statskassa. Rødt går til valg på å gjøre barnehager, skoler og eldreomsorg profittfrie.

I barnehagesektoren står kanskje det største slaget. Bransjen er i ferd med å overtas av kommersielle konserner, men de sterke lobbykreftene i Private

250 Barnehagers Landsforbund har klart å trenere alle endringer som kan gjøre noe med muligheten til å bli barnehagemilliardær. Det er det bare en fordel med: Dette blir en valgkampsak, og der er det stemmeseddelen, ikke pengeseddelen som avgjør!

255 - For det fjerde: Miljøpolitikken må være både kraftfull og rettferdig.

Vi må øke klimamålene for å unngå katastrofale klimaendringer - Rødt går inn for 70 prosent kutt innen 2030. Men enda viktigere: Vi må nå målene - og på en måte som er både økonomisk og geografisk rettferdig. Vi må skifte fra å lete etter olje til nye, bærekraftige næringer, og vi må sende regninga til de som forurensar
260 mest, ikke arbeidsfolk. Avgiftene må skille mellom folk i byene som kan ta kollektivt eller sykle, og distriktene hvor du er mer avhengig av bilen, og

målretta stanse elitesnes luksussforbruk. I år har vi sett at oljeselskapet Lundin først har fått koronahjelp fra staten, bare for å ta ut utbytte på 4-5 milliarder.

265 Hvis det er vanlige folk sin tur, må miljøpolitikken skreddersys for arbeidsfolk, ikke oljedirektørene.

- For det femte: Vi krever et mer selvstendig Norge.

Det har vært mye snakk om handlingsrommet i EØS-avtalen, men et nytt flertall
270 må virkelig våge å stå opp mot EU. Vi må følge opp LO-kongressens krav om at tariffavtaler og norsk lov i arbeidslivet skal ha forrang over EU. Da kan vi ikke bare stå og se på. Rødt vil kjempe for å beskytte norske arbeidsvilkår i jernbanen, luftfart og på veiene. Den kraftforedlende industrien må beskyttes mot mer eksport av strøm og import av skyhøye strømpriser, og norske byggeplasser og
275 fagbevegelsen må beskyttes mot bemanningsbransjen som ikke skaper arbeid - bare mer løsarbeid og fagforeningsknusing.

Rødt går i spissen, og det kan føre fram. Nylig fikk vi med oss de rødgrønne på 13 forslag i Stortinget for å styrke fagbevegelsen og gi flere fast jobb. Du får ikke
280 dette med bare en Arbeiderparti/Senterparti-regjering, som skal vingle fra høyre til venstre etter valget, veit du. Det blir i beste fall for smått. Selv under den forrige rødgrønne regjeringa gikk det i gal retning, på tross av tre handlingsplaner mot sosial dumping.

285 Det trengs et regjeringsskifte, men vi kan ikke stole på at en Arbeiderparti/Senterparti-regjering aleine vil gi den forandringen som trengs, og som folk vil ha.

Nå trengs rett og slutt kraftigere lut enn hva en Vedum/Støre-regjering vil
290 komme med, skal vi gjøre opp med det Forskjells-Norge som har fått feste seg.

Vi trenger et virkelig vendepunkt.

Trygve Slagsvold Vedum insisterer på muligheten til å gi partier som Høyre, Frp
295 eller KrF en hånd på rattet etter valget. Men folk er luta lei av de som har styrt Norge til større forskjeller, med privatisering og sentralisering de siste åtte årene. Her er Trygve Slagsvold Vedum i utakt med befolkninga.

Det Vedum ikke sier, er at dette handler om politikk, og om å kunne videreføre
300 stø kurs i feil retning på noen viktige områder.

For husk at Arbeiderpartiet og Senterpartiet har inngått forlik med Høyre-regjeringa om skattepolitikken, med kraftige kutt for selskapsoverskudd og formuesskatte-rabatt for aksjeeierne.

Husk at Ap og Sp har gått sammen med Frp om en politikk som gjør det vanskeligere for mennesker på flukt fra krig og elendighet. Husk at Ap og Sp er enige med høyresida om å la være å sette foten helt ned for de kommersielle velferdsprofitørene.

Kort sagt risikerer vi at overklassen fortsatt vil få sitt, på bekostning av de svakere i samfunnet.

Jeg vil advare Jonas Gahr Støre og Trygve Slagsvold Vedum på det sterkeste mot å stenge Rødt ute fra forhandlinger i et nytt flertall.

Vi vil forhandle, vi vil samarbeide, men Rødt er ingen dørmatte.

Til sjuende og sist er det velgerne som avgjør. Og heldigvis blir velgerne bare tydeligere og tydeligere på at de vil ha forandring og et virkelig vendepunkt.

Og nå gjenåpner samfunnet. Det er virkelig etterlengta.

Titusener har igjen kunnet gå tilbake på jobb. Skuespillere og sufflører. Kokker og servitører.

Jeg har, som mange andre, kunnet nyte sommerens første utepils i en solfylt by, i ordna former.

Og selv om noen toppolitikere valgte fast track-veien, ligger det an til at vi alle sammen er ferdig vaksinert i høst.

Jeg tar vaksinen med glede når det blir min tur. Men vaksinen vil ikke ta knekken på arbeidsledigheten.

På grunn av en patentpolitikk lagd for de store helsefirmaene, må fattige land

vente langt bak i vaksinekøen.

Og ulikhetsviruset, det vil bite seg fast lenger enn Covid-19.

345 Det er derfor vi trenger en politikk for rettferdig gjenåpning.

Men det virkelige vendepunktet kommer ikke før valget. Regjeringa må kastes, og Rødt må gjøre et rekordvalg.

350 Det trengs styrke for å stå opp mot milliardærene, velferdsprofitørene og NHO. Jeg sier som Roosevelt, presidenten som finanseliten i USA hatet: «De er samstemt i sitt hat mot meg, og jeg ønsker hatet deres velkommen».

355 I høst kan vi begynne et nødvendig politisk skifte. Men vi klarer det ikke uten deg. Vi trenger at du kaster deg inn i en folkebevegelse, hvor vi sammen får så mange vi kjenner som mulig, til å bli overbevist om å bidra til et rekordvalg for Rødt. For det er så mange der ute som trenger det.

Bli med på vendepunktet.

360

Bli med i kampen mot Forskjells-Norge!

Kilde

Manus fra Rødt

365

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/rettferdig-gjenapning>

370

375